

Bryssel 9.12.2020
COM(2020) 788 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Eurooppalainen ilmastopimusaloite

1. Johdanto

Euroopan unioni on vakaasti päättänyt toimia edelläkävijänä ilmasto- ja ympäristötoimien nopeuttamisessa kaikilla rintamilla. Euroopan komissio esitti joulukuussa 2019 Euroopan vihreän kehityksen ohjelman¹, jolla pyritään tekemään EU:sta terveellä pohjalla oleva vauras, kestävä ja oikeudenmukainen yhteiskunta. Tavoitteena on selviytymiskykyinen talous, joka toimii ihmisten ja luonnon hyväksi, sekä kasvihuonekaasujen päästöjen vähentäminen nollaan. Talouskasvu on irrotettava luonnonvarojen käytöstä ja saastumisesta.

Pariisin ilmastosopimuksen ja kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman² hyväksymisestä on nyt on kulunut viisi vuotta, emmekä ole edenneet riittävän nopeasti peruuttamattoman ja katastrofaalisen ilmastomuutoksen estämiseksi. Tieteellisen tietämyksen mukaan meidän on toimittava ripeästi, jos haluamme edelleen saavuttaa Pariisin sopimuksen tavoitteet eli rajoittaa ilmaston lämpenemisen selvästi alle kahteen celsiusasteeseen ja jatkaa ponnisteluja sen rajoittamiseksi 1,5° celsiusasteeseen. Tämän vuoksi meidän on tehokkaammin **korjattava vuorovaikutustamme luonnon kanssa**, suojeltava ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ilmastoon ja ympäristöön liittyviltä riskeiltä ja taattava **hyvinvoiva ja elinkelpoinen maapallo** myöskin tuleville sukupolville.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma perustuu paitsi tieteelliseen tietämykseen myös **kansalaisten vaatimuksiin voimakkaammista toimista**. Mielipidekyselyjen mukaan 90 prosenttia eurooppalaisista näkee ilmastomuutoksen vakavana ongelmana³ ja katsoo, että ympäristönsuojelu on heille henkilökohtaisesti tärkeää⁴. Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa hahmotellut monet ratkaisut voivat onnistua vain, jos ne suunnitellaan yhteiskunnallisesti reilulla ja oikeudenmukaisella tavalla ja jos kansalaiset, yhteisöt, yritykset ja organisaatiot osallistuvat niihin hallituksen politiikan ja sääntelyn rinnalla.

Tämän vuoksi Euroopan komissio käynnistää eurooppalaisen ilmastosopimusaloitteen (Climate Pact -aloite) sen varmistamiseksi, että kuka tahansa voi osallistua vihreämmän Euroopan rakentamiseen ja kestävä kehityksen tavoitteiden tukemiseen. Euroopan komission puheenjohtajan poliittisissa suuntaviivoissa ehdotettu Climate Pact -aloite kokoaa yhteen ”alueet, paikallisyhteisöt, kansalaisyhteiskunnan, elinkeinoelämän edustajat ja koulut. Tarkoituksena on, että ne suunnittelevat ja antavat yhdessä sitoumuksia, joilla saadaan aikaan kokonaisvaltainen toimintatapojen muutos – olipa kyse sitten yksittäisistä ihmisistä tai suurista monikansallisista yhtiöistä.”⁵

Ilmastosopimusaloite tarjoaa yhteistyöalueen ilmastomuutoksen ja ympäristön tilan huononemisen torjumiseksi sekä niiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi, joita saadaan päättäväisistä toimista ja kestävästä elintavoista. Ilmastosopimusaloitteella luodaan yhteyksiä

¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

³ Erityiseurobarometri 490: Ilmastomuutos (2019): https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_fi

Erityiseurobarometri 501: ”Euroopan kansalaisten asenteet ympäristöä kohtaan”.

https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2257_92_4_501_ENG

⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_fi.pdf

ihmisten välille kaikilla elämäntiloilla, jotta voidaan parantaa heidän käsitystään ilmastohaasteista. Näin voidaan rohkaista kaikkia eurooppalaisia osallistumaan ja hyödyntämään aloitetta, kehittämään suuria ja pieniä ratkaisuja sekä käynnistämään ja laajentamaan myönteisiä muutoksia. **Eurooppalainen ilmastopuolustusaloite kasvaa ja kehittyy ajan mittaan** kaikkien niiden kansalaisten ja sidosryhmien sitoutumisen ja luovuuden ansiosta, joista tulee osa aloitetta.

Aloite antaa vaikutusmahdollisuuksia niille monille eurooppalaisille, jotka ovat valmiita antamaan panoksensa ilmastopuolustukseen ja kannustamaan muita mukaan. Aloitteen suunnittelun yhteydessä järjestettiin julkinen kuuleminen. Komissio sai siihen yli 3 500 vastausta, joista monet olivat peräisin kansalaisilta kaikista EU:n 27 jäsenvaltiosta ja niiden ulkopuolelta.⁶ Komissio aikoo jatkossakin kuunnella kansalaisia, yhteisöjä, kansalaisyhteiskuntaa, yrityksiä ja muita sidosryhmiä.

1.1. Miksi tarvitaan eurooppalaista ilmastopuolustusaloitetta?

Ilmastokriisi ei ole tulevaisuuden ongelma: ihmiset ovat jo nyt muuttaneet maapallon ilmastoa ja heikentäneet suurinta osaa sen ekosysteemeistä. Viimeksi kuluneet viisi vuotta ovat olleet historian lämpimimpiä. Ilmastomuutoksen vaikutukset ovat nyt kiistattomia: kuivuudet, maastopalot, myrskyt, tulvat ja muut äärimmäiset sääilmiöt ovat lisääntymässä maailmanlaajuisesti. Ilmastomuutoksella on ollut merkittävä vaikutus väestökehitykseen. Muutos on tulevaisuudessa radikaalimpi, eikä sen seurauksia voida ennakoida, jos ekologinen jalanjälkemme ja päästömme eivät vähene nopeasti. Sen vaikutukset muuttavat perusteellisesti maailmaamme ja koskettavat ensimmäiseksi maailman ja yhteiskuntiemme haavoittuvimpia ryhmiä⁷.

EU:n toimielimillä on tärkeä rooli Euroopan vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanoa koskevan politiikan ja lainsäädännön muotoilussa. Komissio ehdotti äskettäin kunnianhimoisempia tavoitteita päästöjen vähentämiseksi tulevalla vuosikymmenellä⁸ ja esitteli lähestymistapansa kestävyys- ja kestävä kehityksen tavoitteisiin⁹.

Emme aloita tyhjästä. **Ilmastopuolustusaloite toimii rinnakkain lukuisten jo olemassa olevien aloitteiden, verkostojen ja liikkeiden kanssa.** Nuoret ilmastoaktivistit ovat kiinnittäneet maailman huomion ilmastomuutokseen ja muokanneet sitä koskevaa keskustelua. EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopuolustuksen mukaan¹⁰ paikallishallinnot ovat edelläkävijöitä kuntatasolla ja toteuttavat usein kansallisia hallituksia kunnianhimoisempia ja konkreettisempia toimia kansalaisten ja sidosryhmien

⁶ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12219-European-Climate-Pact/public-consultation>

⁷ ”Overview of natural and man-made disaster risks the EU may face” (katsaus siihen, miten jäsenvaltiot ja EU arvioivat ja käsittelevät riskejä, myös ilmastomuutokseen liittyviä riskejä). Unionin pelastuspalvelumekanismi auttaa koordinoimaan jäsenvaltioiden apua hätätilanteissa: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/european-disaster-risk-management_en

⁸ EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle: Panostetaan ilmastoneutraaliin tulevaisuuteen ihmisten hyväksi, COM/2020/562 https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/2030_ctp_fi

⁹ Delivering on the UN’s Sustainable Development Goals – A comprehensive approach, 17. marraskuuta 2020, SWD(2020)400 final

¹⁰ <https://www.covenantofmayors.eu>

osallistamiseksi alueillaan. Euroopan kiertotalouden sidosryhmäfoorumi¹¹ ja kestävän kehityksen tavoitteita käsittelevä monisidosryhmäfoorumi¹² ovat koonneet sidosryhmät yhteen, jotta edistettäisiin muutoksia tuotanto- ja kulutustavoissamme. Teollisuuden allianssit ja muut yritystoimintaan liittyvät aloitteet ovat myös auttaneet määrittelemään teollisuuden tarpeita ja asianmukaisia ratkaisuja vihreän siirtymän toteuttamiseksi.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelman hengessä komissio on toimielimenä myös sitoutunut näyttämään esimerkkiä ja muuttamaan ilmastoneutraaliksi vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2021 alkupuolella on tarkoitus laatia **Euroopan komission viherryttämistä koskeva yksityiskohtainen suunnitelma, joka on oma institutionaalinen sitoumuksemme**¹³.

Tutkimuksella ja innovoinnilla on keskeinen rooli kehitettäessä ja edistettäessä ratkaisuja, joita tarvitaan EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi¹⁴. Yritykset, suuryritykset ja pienyritykset ottavat käyttöön uusia liiketoimintamalleja ja innovatiivisia teknologioita toimiakseen kestävämmiin. Kaikkialla EU:ssa toteutettavilla yhteisöjen energiahankkeilla edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa sekä kansalaisten osallistumista ja osallistamista¹⁵. Työmarkkinaosapuolet kehittävät yhteisiä ratkaisuja, joilla varmistetaan oikeudenmukainen siirtymä ilmastoneutraaliuteen.

Päästöjen vähentäminen ja sopeutuminen muuttuneeseen ilmastoon edellyttävät meiltä kaikilta tottumusten muuttamista. Monet näistä muutoksista parantavat tapojamme elää, liikkua, jäähdyttää tai lämmittää taloja, tuottaa ja kuluttaa. Suuri osa tarvittavasta tietämyksestä ja monia hyväksi havaittuja ratkaisuja on jo olemassa. Nämä ratkaisut voivat olla peräisin organisaatioilta tai yksityishenkilöiltä sekä suoraan (käytöksemme ja toimintamme yhteisöissämme) että välillisesti (vertaisryhmien, yritysten tai poliittisten johtajien kannustaminen ilmastotoimiin). Ilmastositoumusaloite antaa tällaisille ratkaisuille näkyvyyttä, jolloin ne voivat innostaa muita mukaan.

Covid-19-pandemia on osoittanut, miten hauras yhteiskuntamme ja taloutemme on systeemisten häiriöiden edessä. Myös ilmastomuutos ja ympäristön tilan huonontuminen ovat merkittäviä häiriöitä, jotka ilmenevät maailmanlaajuisesti, vaativat kiireellisiä toimia ja vaarantavat terveytemme ja hyvinvointimme. Seuraavien kahden vuoden aikana hallitusten eri puolilla **maailmaa odotetaan käyttävän noin 10 biljoonaa euroa**¹⁶, **jotka on lainattu tulevilta sukupolvilta, covid-19-kriisiin vastaamiseksi**. Nyt on aika suojella ilmastoamme ja luontoamme ja kanavoida tämä rahoitus yhteiskunnan jälleenrakentamiseen, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa kaavaillaan. Monet ratkaisut, joita tarvitaan covid-19-kriisistä toipumiseen ja ilmastomuutoksen torjumiseen, näyttävät riippuvan pääasiassa hallituksen toimista, mutta paljon riippuu myös päivittäisistä päätöksistämme.

¹¹ <https://circulareconomy.europa.eu/platform>

¹² https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en

¹³ Suunnitelma perustuu työhön, jota komissio on tehnyt unionin ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) täytäntöönpanossa vuodesta 2005 https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm.

¹⁴ Horisontti 2020: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

¹⁵ "Energy communities: an overview of energy and social innovation"

https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC119433/energy_communities_report_final.pdf

¹⁶ <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/09/30/october-2020-fiscal-monitor>

Ilmastopimusaloitteessa tartutaan tähän hetkeen sekä yksittäisten henkilöiden ja yhteisön mahdollisuuksiin auttaa Eurooppaa elpymään.

1.2. Mistä ilmastopimusaloitteessa on kysymys?

Eurooppalainen ilmastopimusaloite (Climate Pact) on komission aloite, jonka tavoitteena on sitouttaa eri sidosryhmät ja kansalaisyhteiskunta ilmastotoimiin ja kestävämpään käyttäytymiseen. Se **tarjoaa ihmisille ja organisaatioille keinoja oppia ilmastomuutoksesta, kehittää ja toteuttaa ratkaisuja ja verkostoitua muiden kanssa näiden ratkaisujen vaikutusten moninkertaistamiseksi**. Aloitteella luodaan vilkas **yhteistyöalue** tietojen jakamiselle, keskustelulle ja ilmastokriisin torjumiselle. Siitä **tarjotaan tukea** eurooppalaisen ilmastoliikkeen kasvulle ja vahvistumiselle.

Eurooppalaisessa ilmastopimusaloitteessa keskitytään **tietoisuuden lisäämiseen ja toimien tukemiseen**.

Ilmastopimusaloitteen käynnistämisen yhteydessä ihmisiä ja organisaatioita pyydetään ryhtymään aloitteen lähettiläiksi ja siten tutustumaan aloitteeseen syvemmin ja sitoutumaan erityistoiimiin. Ensimmäisenä vuonna aloitteen toimintaa laajennetaan siten, että voidaan käynnistää ilmastotoimia koskevat sitoumukset ja liittyä niihin, vaihtaa kokemuksia ja tutkia yhteisten toimien kokonaisvaikutuksia. Koska kyseessä on avoin aloite, se tarjoaa erilaisia osallistumismahdollisuuksia, jotka on räätälöity sen tukijoiden tarpeisiin.

Ilmastopimusaloitteen täytäntöönpanoa tukee Euroopan komission johdolla erityinen sihteeristö. Sihteeristön työtä, joka käynnistyy vuonna 2021, ohjaavat monikielisyys, osallistavuuden ja osallistumisen periaatteet. Sihteeristö auttaa komissiota seuraavissa tehtävissä:

- **tiedotus ja viestintä** niiden suhteen, jotka jo ovat aktiivisia ilmastotoimissa, sekä niiden suhteen, jotka ovat ”välinpitämättömiä” ja ”vaikeasti tavoitettavia”; tässä yhteydessä tunnistetaan ja esitellään hyviä käytäntöjä, jotka voivat auttaa nopeuttamaan tarvittavia muutoksia, sekä huolehditaan ilmastopimusaloitteen verkkoalustasta, joka kehittyy aloitteen laajentuessa;
- **yhteistyö** kansalaisten ja sidosryhmien kanssa, jotta helpotetaan merkityksellistä osallistumista, verkottumista ja toimien luomista yhdessä; esimerkkeinä voidaan mainita paikallisten ilmastonarratiivien, menestystarinoiden ja positiivisten asenteiden kokoaminen ja erityyppisten osallistavien tapahtumien järjestäminen (yhdessä). Ilmastopimusaloitteen osaamiskeskus tukee ilmastoaloitteita asiantuntijatiedolla ja vertaistuellla;
- **tuki** ilmastopimusaloitteen hallinnointijärjestelyille ja täytäntöönpanolle; tässä yhteydessä varmistetaan yhteydet asiaankuuluviin aloitteisiin, ryhmiin ja instituutioihin¹⁷, jotta voidaan arvioida ja vahvistaa aloitetta.

¹⁷ Kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea.

Eurooppalaisen ilmastopimusaloitteen onnistumista voitaisiin mitata sitoumusten tai lähettiläiden määrällä. Vieläkin tärkeämpi mittari on kuitenkin se, miten laajasti koko yhteiskunnassa hyväksytään ilmasto- ja ympäristöaloitteet tai missä määrin niitä vaaditaan.

2. Tietoisuus

Ilmastomuutos tapahtuu täällä ja nyt. Kuivuudet, maastopalot, merenpinnan nousu, maaperän huonontuminen ja valtavat tulvat vaikuttavat meihin jo tavalla tai toisella. Vaikutukset voivat olla suoria, kuten terveysvaikutukset, omaisuuden vahingoittuminen, kulttuuriperinnön tuhoutuminen tai menetetty sato, tai välillisiä, esimerkiksi ilmastosta johtuva muuttoliike, elintarviketurvaan kohdistuvat uhkat tai kauppa- ja investointivirtojen häiriintyminen. Vaikka riskit koskevat kaikkia, nämä vaikutukset kohdistuvat eniten köyhiin ja haavoittuviin. Tämä herättää kysymyksiä, jotka liittyvät oikeudenmukaisuuteen, demokratiaan, samanarvoisuuteen, tasa-arvoon ja solidaarisuuteen.

Ilmastomuutoksen laajuudesta ja vakavuudesta huolimatta **ilmastonmuutoksen kieltäjiä ja epäilijöitä sekä toimien viivästyttäjiä** on edelleen. On tärkeää käydä rakentavaa ja avointa vuoropuhelua, joka perustuu tieteelliseen näyttöön. Tosiasioiden tunteminen on keskeinen ensimmäinen askel disinformaation torjumisessa ja myyttien kumoamisessa. Se, että kotona, koulussa, uutisissa ja työpaikalla käydään selkeää keskustelua luonnosta ja ilmastomuutoksesta, rohkaisee voimakkaasti toimimaan.

Ilmastopimusaloitteella autetaan **levittämään ilmastotoimista tietoa**, joka on tieteellisesti perusteltua, ja tarjotaan käytännön perusta arjen valinnoille. Yhdessä niiden organisaatioiden kanssa, jotka haluavat osallistua toimiin, komissio kehittää ja asettaa saataville erilaista viestintämateriaalia, joka on kaikkien saatavilla, sekä välineitä, joilla ilmastopimusaloite saadaan toiminnalliseksi. Ilmastopimusaloite perustuu Euroopassa jo käynnissä oleviin lukuisiin ja monipuolisiin aloitteisiin. Siinä esitellään olemassa olevia ratkaisuja, joista voidaan oppia ja jotka voivat innostaa muitakin, sekä autetaan ilmastoalan tukijoiden ja yhteisöjen verkostoja saavuttamaan omat ilmastotavoitteensa tai yhdistämään voimansa muiden kanssa.

Komissio helpottaa ja lisää tietoisuutta seuraavilla tavoilla:

- Toivotetaan tervetulleiksi **ilmastopimusaloitteen lähettiläät**, jotka voivat olla taustaltaan ja ammateiltaan hyvin erilaisia. Lähettiläät sitoutuvat ilmastotoimiin ja käyvät keskusteluja yhteisöihinsä ja verkostoihinsa kuuluvien ihmisten kanssa erilaisista toimintavaihtoehtoista. He puhuvat siitä, miksi toimilla on kiire ja miksi jokaisen toimilla on merkitystä. Komissio vahvistaa lähettiläät, tarjoaa heille viestintämateriaalia ja verkostoitumismahdollisuuksia keskusteluja varten sekä auttaa heitä laajentamaan toimintaansa Euroopassa ja sen ulkopuolella.
- Muunnetaan **tieteellisesti luotettava tieto toimintavaihtoehtoiksi**, joista on välitöntä ja moninkertaista hyötyä ihmisille ja yhteisöille; esimerkkinä voidaan mainita pilottihanke, jossa ilmastotieteilijät vierailevat omissa entisissä kouluissaan tai korkeakouluissaan. Komissio kartoittaa tapoja saattaa tutkimustulokset paremmin

suuren yleisön saataville; tätä varten se hyväksyy suuntaviivat, jotka koskevat EU:n rahoittamien tutkimushankkeiden levittämisen- ja viestintätoimia.

- **Edistetään ilmasto-osaamista ja sisällytetään ilmastotieteet ja -ratkaisut opetusohjelmiin** kouluissa, ammatillisessa koulutuksessa, korkea-asteen koulutuksessa ja elinikäisen oppimisen alalla.
 - EU:n uusi ilmastoasioita edistävän koulutuksen koalitio (Education for Climate Coalition)¹⁸ kokoaa yhteen asiantuntemusta, tarjoaa resursseja verkostoitumiseen ja tukee luovia lähestymistapoja opettajien, oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa¹⁹.
 - Komissio käynnistää eTwinning- ja School Education Gateway -hankkeet, joissa kootaan yhteen useita tuhansia opettajia ja kouluja, sekä alkuvaiheessa olevan Blue Schools -verkoston, jolla edistetään vihreää koulutusta, vihreitä taitoja ja toimintatapojen muutoksia.
 - Komission Oppisoppi-verkkosivusto²⁰ tarjoaa EU:n toimielinten laatimaa oppimismateriaalia lapsille, nuorille ja opettajille, ja Euroopan nuorisoportaali²¹ auttaa lisäämään nuorten tietoisuutta ilmastopäätöksistä ja rohkaisee heitä toimimaan.
 - Komissio aikoo myös esittää ehdotuksen eurooppalaiseksi osaamiskehykseksi, jonka avulla voidaan kehittää ja arvioida ilmastomuutosta ja kestävästä kehityksestä koskevia tietoja, taitoja ja asenteita.
- **Kumotaan ilmastomyyttejä ja torjutaan ilmastomuutoksen kieltämistä ja virheellisiä tietoja** käyttäen apuna sitä kokemusta, jota on saatu covid-19-kriisistä. Tässä yhteydessä komissio soveltaa disinformaation torjuntaa koskevaa toimintasuunnitelmaansa ja toteuttaa asiaan liittyviä toimia²², jotka on hahmoteltu Euroopan demokratiasuunnitelmassa²³.
- Järjestetään **verkossa ja sen ulkopuolella kokoontumisia ja tapahtumia** EU:n eri kielillä ja erilaisille kohderyhmille, jotta voidaan luoda yhteisöllisyyden tunnetta ilmastoasioissa. Kaikilta Euroopan alueilta löytyy loistavia ilmastotarinoita, joita voidaan jakaa. Ilmastopäätöksillä tuetaan ja kannustetaan paikallisia ja alueellisia vaihtoja ja vuoropuhelua, jotta laajasta kokemuksesta saataisiin innostusta uusiin toimiin. Ilmastopäätöksissä myös lisätään verkkotapahtumien käyttöä edullisina, vähäpäästöisinä ja osallistavampina vaihtoehtoina, joilla lisätään tietoisuutta ilmastokriisistä ja sen tarjoamista mahdollisuuksista. Komissio järjestää

¹⁸ Eurooppalaisen koulutusalueen toteuttaminen vuoteen 2025 mennessä <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>

¹⁹ https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/eea-communication-sept2020_en.pdf

²⁰ https://europa.eu/learning-corner/home_fi

²¹ https://europa.eu/youth/home_fi

²² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation>

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0790&qid=1607780258323&from=FI>

vuosittain tapahtuman, jossa arvioidaan edistymistä ja edistetään ideoita, toimia ja ratkaisuja.

- Edistetään toimia, joissa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys, sosiaalinen hyvinvointi, osallisuus, tasa-arvo, monimuotoisuus, saatavuus ja kohtuuhintaisuus kaikille ja joilla pyritään saavuttamaan haavoittuvammassa asemassa olevat yksilöt ja alueet.

Lisätään tietoisuutta **olemassa olevien monisidosryhmäaloitteiden** avulla. Useat olemassa olevat foorumit²⁴ voivat auttaa levittämään tietoa esimerkiksi energiankulutuksen ja tuotannon, rakennusten ja ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja helpottaa kokemusten, ratkaisujen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa.

Eurooppalaisen ilmastopimusaloitteen lähettiläät

Rooli

Eurooppalaisen ilmastopimusaloitteen lähettiläät näyttävät esimerkkiä ilmasto- ja ympäristönsuojelutoimissa ja toimivat proaktiivisena yhteytenä kansalaisyhteiskunnan, sidosryhmien ja Euroopan komission välillä.

Kuka voi toimia lähettiläänä?

Kuka tahansa voi hakea lähettilääksi²⁵. Organisaatiot voivat myös ehdottaa edustajaa, josta tulee lähettiläs heidän puolestaan. Lähettiläiden valinnassa pyritään sukupuolten tasapuoliseen edustukseen, jotta voidaan tarjota roolimalleja ilmastotoimissa.

Miten lähettilääksi haetaan?

Hakemuksen voi tehdä ilmastopimusaloitteen verkkosivuston kautta. Hakijoita pyydetään kuvailemaan lyhyesti toimiaan (suunnitelmiaan) ja kokemustaan. Lähettilään rooli soveltuu ihmisille, jotka ovat sitoutuneet ilmasto- ja ympäristötoimiin ja noudattavat ilmastopimusaloitteen arvoja. Lähettiläät hyväksytään hakijoiden ansioiden ja motivaation perusteella puolueettomalla ja avoimella menettelyllä vuoden jaksoksi, jota voidaan jatkaa.

Miksi hakeutua lähettilääksi?

Lähettiläät ovat esillä ilmastopimusaloitteen verkkosivuilla ja komission sosiaalisen median kanavilla, ja he voivat käyttää ilmastopimusaloitteen foorumeja ja viestintämateriaalia. He ovat osa lähettiläiden verkostoa, joka tarjoaa mahdollisuuksia vertaisvaihtoon, keskusteluihin ja koulutukseen.

²⁴ Esim. siirtymävaiheessa olevien kivihiilialueiden foorumi, Puhdasta energiaa EU:n saarille -aloite, kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimus, energiaköyhyyden seurantakeskus ja kunnostamiseen kannustavan aloitteen avoin foorumi. Lisätietoja näistä foorumeista on ilmastopimusaloitteen verkkosivustolla.

²⁵ Vaikka ilmastopimusaloite kattaakin aluksi EU:n alueen, on jo olemassa hyviä EU-vetoisia aloitteita, joihin liittyy EU:n ulkopuolisia yhteyksiä. Näitä ovat esimerkiksi EU:n ilmastodiplomatian viikot, rantojen siivouspäivät ja muut EU:n edustustojen eri puolilla maailmaa järjestämät toimet, ks. https://ec.europa.eu/info/events/eu-beach-cleanup-2020_en.

3. Toimet

Ilmastopimusaloitteella kannustetaan yksittäisiä henkilöitä ja organisaatioita toteuttamaan **demokraattisia, tieteeseen perustuvia, käytännöllisiä, avoimia, paikallistasolla toimivia, osallistavia ja pitkäkestoisia** toimia ilmastomuutoksen torjumiseksi.

3.1. Kannustaminen osallistumiseen

Monet kokevat, etteivät he voi juurikaan vaikuttaa ratkaiseviin päätöksiin, kuten siihen, miten ilmastomuutosta torjutaan. Esimerkiksi kansalaiskeskustelut ja -kokootumiset²⁶ osoittavat, että kun **ihmiset saadaan suoraan mukaan** tärkeisiin ja monitahoisiin keskusteluihin, voidaan **saada aikaan yhteisvastuuta, vapauttaa teknologista ja sosiaalista innovointikykyä ja optimoida päätöksenteko**. Kun EU tiukentaa ilmastotavoitteitaan, ilmastopimusaloite kytkeytyy kaikkiin hallinnon tasoihin sekä suoraan kansalaisyhteiskuntaan ja Euroopan kansalaisiin. Sillä käynnistetään demokraattisia keskusteluja, joissa otetaan huomioon kaikki erilaiset näkökulmat.

Ilmastopimusaloitteeseen osallistuminen edistää **ilmastoliikettä eri puolilla** Eurooppaa toimivissa yhteisöissä ja sen alueilla ja tuo esiin **sosiaalisia siteitä**, jotka perustuvat yhteisiin, vertaisperiaatteella toteutettaviin ja yhteisölähtöisiin ilmastotoimiin, joilla pyritään parantamaan terveyttä ja paikallista ympäristöä.

Sekä yksittäiset henkilöt että organisaatiot voivat osallistua toimiin eri tavoin. Ne voivat esimerkiksi **rekisteröidä ilmastoaloitteensa ja sitoumuksensa** ilmastopimusaloitteen verkkofoorumilla tai liittyä muiden aloitteisiin. Ilmastopimusaloitteeseen osallistuvat voivat ilmaista kiinnostuksensa muiden työtä kohtaan ja olla yhteydessä heihin lisätoimien ja uuden ponnen luomiseksi yhteisöihengessä. Asiasta ollaan selkeästi kiinnostuneita: yli 80 prosenttia ilmastopimusaloitetta koskevaan julkiseen kuulemiseen vastanneista ilmoitti olevansa kiinnostunut tekemään ilmastotoimia koskevan sitoumuksen.

Ilmastopimusaloitteen yhteydessä tarkastellaan mahdollista yhteistyötä **maailmanlaajuisen ”Count Us In” -kampanjan ja -foorumin**²⁷ kanssa, jossa pyritään mobilisoimaan miljardi ihmistä toteuttamaan toimia, sekä samantapaisten tai täydentävien aloitteiden kanssa, joiden tarkoituksena on rohkaista ihmisiä toteuttamaan ilmastotoimia arjessaan ja osoittaa yksittäisten toimien yhteisvaikutus.

Ilmastopimusaloitteella pyritään erityisesti siihen, että **nuoret** nostavat jatkossakin ilmasto- ja ympäristökysymykset maailmanlaajuisen asialistan kärkeen. Nuorilla on todennäköisesti niin sanotusti eniten pelissä, sillä tänään tekemämme päätökset muovaavat maailman, jossa he elävät aikuisina ja jonka he jättävät lapsilleen. Komission tarkoituksena on rohkaista nuoria osallistumaan ilmastopolitiikkaan aiempaakin enemmän ja tukea nuorten ilmastotoimia. Sen vuoksi se aikoo käydä säännöllistä vuoropuhelua nuorten kanssa ja asettaa

²⁶ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-climate-pact-exploratory-opinion>

²⁷ <https://www.count-us-in.org>

heidät aloitteessa näkyvään rooliin. Komissio perustaa tätä varten yhdessä nuorten kanssa jäsennellyn sitoutumisohjelman osana ilmastopimusaloitetta.

Jotta ilmastopimusaloite pysyisi avoimena, osallistavana ja kunnianhimoisena aloitteena, ihmisten ja organisaatioiden, jotka haluavat osallistua siihen rekisteröimällä sitoumuksensa, on noudatettava aloitteen arvoja.

Ilmastopimusaloitteen arvot

1. Tiede, vastuu ja sitoutuminen. Ilmastopimusaloitteessa osallistujilta odotetaan myönteisiä ilmastotoimia sekä muiden innostamista tai kannustamista liittymään mukaan. Osallistajat toteuttavat konkreettisia, tieteeseen perustuvia ja luotettavia toimia, jotka tuottavat selkeitä ja mieluiten mitattavissa olevia tuloksia vaikutusten osoittamiseksi.
2. Avoimuus. Ilmastopimusaloitteeseen osallistuvat sitoutuvat jakamaan asianmukaista tietoa toimistaan, menetelmistään ja tuloksistaan muiden osallistujien ja yleisön kanssa. Tämä auttaa osallistujia ja muita seuraamaan edistymistä, tekemään parannuksia, oppimaan toistensa aloiteista tai liittymään niihin sekä ymmärtämään toteutettujen toimien kokonaisvaikutuksia.
3. Ei viherpesua. Sitoumukset kirjataan siten, että ne osoittavat sitoumusten olevan konkreettisia, julkisia ja avoimia. Komissio kehittää sopivan tavan seurata edistymistä siten, että seurannan taso vaihtelee osallistujan valmiuksien mukaan²⁸.
4. Kunnianhimoisuus ja kiireellisyys. Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi meidän on nopeasti ja päättäväisesti haastettava pitkäaikaiset toimintamallit ja oletukset. Vaikka jokaisella pienelläkin teolla on väliä, ilmastopimusaloitteen osallistajat pyrkivät myös muutosratkaisuihin, kuten visionäärisiin hankkeisiin, kokeiluihin, innovatiivisiin yhteistyötapoihin ja terveeseen kilpailuun tuloksista.
5. Paikallisiin olosuhteisiin räätälöidyt toimet. Keskustelut ja toimet mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin ja kohderyhmiin. Mitä lähemmin toimet liittyvät ihmisten jokapäiväiseen todellisuuteen, sitä parempi.
6. Monimuotoisuus ja osallisuus. Kuka tahansa taustasta tai ammatista riippumatta voi osallistua²⁹. Ilmastopimusaloitteella pyritään poistamaan ilmastotoimien esteitä, esimerkiksi henkilökohtaisista ominaisuuksista, kuten sukupuolesta, iästä ja vammaisuudesta, johtuvia esteitä. Näin ilmastopimusaloitteeseen osallistuvat voivat ottaa keskeisen roolin keskusteluissa esimerkiksi Euroopan tulevaisuudesta. Ilmastopimusaloitetta kehittäessään komissio tukeutuu luovuuteen ja näkemysten moninaisuuteen, jotka perustuvat demokraattisiin ja osallistaviin mekanismeihin.

²⁸ Lähestymistavassa otetaan huomioon muut asiaan liittyvät kehykset ja aloitteet, kuten elinkaarinäkökulma tai Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yhteydessä käynnistetty aloite vihreiden väitteiden esittämisestä:

https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm

²⁹ Sukupuolten tasa-arvoa koskevassa EU-strategiassa vuosiksi 2020–2025 hahmotellaan toimia, joilla on merkitystä myös ilmastopimusaloitteen kannalta: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_en

3.2. Digitaalisten välineiden hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla

Osallistumisen lisäämiseksi sopimuksessa käytetään tietotekniikkaa, jotta voidaan tarjota **innovatiivisia tapoja houkutella ihmisiä mukaan ja toteuttaa toimia** ottaen huomioon tarve varmistaa yleinen saatavuus kaikille³⁰. Esimerkiksi:

- Ilmastopimusaloitteella edistetään uusimpien saatavilla olevien digitaalitekniologioiden ja -palvelujen (kuten antureiden, tekoälyn ja datan) käyttöä, jotta saavutetaan parhaat mahdolliset tulokset ja nopeutetaan vihreää siirtymää.
- Aloitteessa hyödynnetään sen verkkoalustaa ja muita digitaalisia välineitä, jotta ihmiset voivat **innovoida ja löytää kestäviä ratkaisuja käyttäytymisen muuttamiseksi** yksilö- ja yhteisötasolla. Ilmastopimusaloitteen yhteydessä tarkastellaan esimerkiksi EU:n rahoittamassa tutkimuksessa kehitettyjen integroitujen tietotekniikkajärjestelmien käyttöä. Näiden järjestelmien avulla paikallisyhteisöt voivat käyttää matkapuhelimia kerätäkseen ilmanlaadusta, maaperän terveydestä, luonnonvaraisista eläimistä ja kasveista tai ilmastosta tietoja³¹, jotka yhdistetään automaattisesti Copernicus-ohjelman³² havaintoihin. Näin voidaan sovittaa kansalaisten tiedot laajempiin eurooppalaisiin suuntauksiin ja tukea päätöksiä sopeutumisesta ilmastomuutokseen tai tehokkaita päästöjen ja pilaantumisen vähentämistoimia. Copernicus-ohjelma osoittaa, miten maapallo ja paikallinen ympäristö muuttuvat ilmastomuutoksen vuoksi. Se voi myös tarjota objektiivista ja luotettavaa tietoa päätöksenteon tueksi, tietoisuuden lisäämiseksi ja suorien toimien toteuttamiseksi.
- **Verkossa järjestettävissä interaktiivisissa kansalaiskeskusteluissa**, joita järjestetään rinnakkain esimerkiksi Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssin keskustelujen kanssa, osallistujia pyydetään ilmaisemaan näkemyksiään, ideoitaan ja odotuksiaan siitä, mitä nollapäästöinen ja saasteeton Eurooppa³³ tarkoittaa heidän yhteisölleen ja arkielämässään.
- Komissio kannustaa ja tukee tietoalueita, jotka mahdollistavat **yksilö- ja ryhmäkilpailut, tavoitteiden asettamisen ja edistymisen jakamisen**, kuten sovelluksia, joiden avulla yksityishenkilöt ja organisaatiot voivat toimittaa

³⁰ Euroopan vammaisstrategialla 2010–2020 pyritään parantamaan tavaroiden ja palvelujen saatavuutta vammaisten kannalta. Valmisteilla on uusi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia vuosiksi 2021–2030. Tarkoituksena on varmistaa, että vammaiset henkilöt voivat nauttia oikeuksistaan ja osallistua täysipainoisesti yhteiskunnan toimintaan.

³¹ Euroopan unionin avoimen datan portaalissa kerätään julkisen sektorin tiedon metadataa, joka on saatavilla kaikissa Euroopan maissa, ja sillä on merkitystä myös ilmastopimusaloitteen kannalta. <https://data.europa.eu/europeandataportal/>

³² <https://www.copernicus.eu/en>

Ilman, veden ja maaperän saasteettomuutta koskevalla toimintasuunnitelmalla edistetään ilmastopimusaloitteen tavoitteiden saavuttamista esimerkiksi erityisten sidosryhmäaloitteiden avulla:

https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

sitoumuksensa. Komissio on jo kokeillut samanlaisia mekanismeja ”Social Biking” -haasteen³⁴ ja European Cycling -haasteen yhteydessä³⁵.

3.3. Nykyisten aloitteiden hyödyntäminen ja tukeminen

Eurooppalainen ilmastopoliittinen aloite **perustuu lukuisiin kehitteillä tai jo olemassa oleviin aloitteisiin** ja tukee niitä. Tätä varten komissio perustaa **osaamiskeskukseen**, joka kokoaa yhteen asiaankuuluvat tiedot ja asiantuntemuksen ja asettaa ne saataville sekä ilmastopoliittisen verkkofoorumin että erityisten tukipalvelujen kautta. Osaamiskeskus tukee nykyisiä ja kehitteillä olevia aloitteita auttamalla niitä laajentamaan toimintaansa, toistamaan jo toimivia aloitteita, kehittämään valmiuksia tarjotun tiedon ja taitotiedon avulla ja siirtämään opittu käytäntöön.

Ilmastopoliittisen aloitteen osaamiskeskus toimii yhdessä ”**sosiaalisen innovoinnin**”³⁶ osaamiskeskusten kanssa, jotka tukevat työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevasta EU:n ohjelmasta rahoitettujen innovatiivisten hankkeiden laajentamista ja toistamista. Sen tavoitteena on lisätä tietoisuutta yhteisöalouden mahdollisuuksista vastata ympäristöhaasteisiin ruohonjuuritason hankkeiden avulla. Yhteisöaloutta koskevalla toimintasuunnitelmalla, jonka on määrä valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä, pyritään myös edistämään sosiaalista innovointia.

Ilmastopoliittisen aloitteen avulla saadaan **yleiskuva** ilmastoaloitteista (myös pieniä ruohonjuuritason aloitteita) varten **käytettävissä olevasta tai tarvittavasta rahoituksesta**³⁷. Rahoitusta saadaan erilaisista lähteistä, kuten EU:lta, jäsenvaltioilta, järjestöiltä ja yksityiseltä sektorilta. Tarkoituksena on lisätä tukea ruohonjuuritason ilmastoaloitteille, jotka tarvitsevat vain vähän resursseja mutta joilla on potentiaalia levitä osallistuviin yhteisöihin ja tuottaa merkittäviä ja myönteisiä vaikutuksia.

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman missiot, kumppanuudet ja hankkeet³⁸, jotka on perustettu yhdessä sidosryhmien ja kansalaisten kanssa, tarjoavat foorumeita yhteisille pohdintoille ja tavoitteiden asettamiselle sekä ilmastoon liittyvien sitoumusten tekemiselle. Missiot ”Ilmastomuutokseen sopeutuminen ja yhteiskunnallinen muutos”³⁹ ja ”Ilmastoneutraalit ja älykkäät kaupungit”⁴⁰ tarjoavat kaikille asiaankuuluville toimijoille, erityisesti kansalaisille, mahdollisuuden osallistua tarvittavien ratkaisujen yhteiseen suunnitteluun, yhteistoteutukseen ja yhteisarviointiin parhaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon pohjalta.

³⁴ <https://mobilityweek.eu/eu-initiatives/social-biking-challenge/>

³⁵ <https://civitas.eu/event/european-cycling-challenge>

³⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=629&langId=en&callId=604&furtherCalls=yes>

³⁷ Uudistettu kestävä rahoituksen strategia, joka komission on määrä hyväksyä vuoden 2021 alussa, tarjoaa asianmukaiset puitteet tämän aloitteen tukemiseksi.

³⁸ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

³⁹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/adaptation-climate-change-including-societal-transformation_en

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

Ilmastopimusaloitteessa asetetaan aluksi etusijalle toimet, joissa keskitytään **vihreisiin alueisiin, vihreään liikkuvuuteen, resurssitehokkaisiin rakennuksiin ja vihreitä työpaikkoja koskevaan koulutukseen** nykyisten ja asiaankuuluvien komission tukimekanismien puitteissa. Näistä neljästä alasta on välitöntä hyötyä paitsi ilmastolle myös kansalaisten terveydelle ja hyvinvoinnille. **Ilmastopimusaloite laajenee ajan myötä koskemaan myös muita aloja**, kuten kestävästä kulutuksesta ja tuotantoa, maaperän laatua, terveellisiä elintarvikkeita ja kestävästä ruokavaliosta⁴¹, valtameriä sekä maaseutu- ja rannikkoalueita. Ilmastopimusaloitteen verkkosivuilla⁴² on ajantasainen katsaus ilmastotoimia tukeviin EU:n aloitteisiin, toimiin ja palkintoihin. Aluksi keskitytään neljään panopistealaan.

3.3.1. Viheralueet

Eurooppa tarvitsee lisää viheralueita, jotta voidaan parantaa kykyä selviytyä ilmasto- ja terveysuhkista. Komissio on jo ilmoittanut uudessa biodiversiteettistrategiassaan tukevansa **kolmen miljardin puun istuttamista Eurooppaan vuoteen 2030 mennessä**⁴³. Kaupungeissa tarvitaan puita ja muita viheralueita, koska vihreät kaupunkialueet sekä sitovat päästöjä että alentavat korkeita lämpötiloja, kun taas maaseutualueilla niistä saadaan monia etuja luonnon monimuotoisuudelle, maataloudelle ja ekomatkailulle. Puut tarvitsevat kuitenkin istutuksen jälkeen pitkäaikaista hoitoa. Ilmastopimusaloitteessa tuetaan esimerkiksi näkyvyyden ja tiedotuksen avulla **paikallisyhteisöjä, järjestöjä ja yksilöitä, jotka ovat sitoutuneet uusiin puiden istutus- ja hoitoaloitteisiin**. Ilmastopimusaloite nivoutuu EU:n tukemiin maataloussuunnitelmiin jäsenvaltioissa sekä useisiin EU:n rahastoihin (koheesiorahastot, Life-ohjelma jne.) ja foorumeihin (uusi Euroopan kaupunkien viherryttämisfoorumi, josta ilmoitettiin osana biodiversiteettistrategiaa).

Erityisesti **paikallishallinnossa** voidaan suunnitella kaupunkimaisemia, jotka antavat tilaa kaupunkimetsien, puistojen ja puutarhojen kasvulle. Covid-19-kriisin vuoksi asetettujen rajoitusten johdosta yhä useammat kaupunginjohtajat ovat havainneet, että paikallisten vihreiden kaupunkialueiden laajentaminen on tärkeää kansalaisten hyvinvoinnin kannalta, minkä lisäksi siitä on tunnetusti hyötyä päästöjen vähentämiselle ja ilmastomuutokseen sopeutumiselle.

Ilmastopimusaloitteessa kiinnitetään huomiota maaseutualueiden⁴⁴ erityisrooliin väestön tasapainoisen alueellisen jakautumisen varmistamisessa ja kestävien maisemien ja terveiden ekosysteemien suojelemisessa sekä kaupunkien yliasutuksen välttämisessä.

Ilmastopimusaloitteessa

1. annetaan tietoa kaupunginjohtajille sekä paikallisille ja alueellisille viranomaisille hyödyntäen olemassa olevia resursseja, verkostoja ja foorumeita, joita ovat

⁴¹ Komissio laatii yhdessä sidosryhmien kanssa vuoden 2021 toiseen vuosineljännekseen mennessä EU:n käytännössäannöt ja seurantapuitteet vastuullisesta yritystoiminnasta ja kaupan pitämisestä elintarvikeketjussa.

⁴² <https://europa.eu/climate-pact>

⁴³ https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas>

esimerkiksi kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirja⁴⁵, Euroopan vihreä pääkaupunki⁴⁶, Green Leaf -verkostot, Green City -verkkotyökalu ja Green City Accord -aloite;

2. tarjotaan paikallisviranomaisille ratkaisuja vihreiden kaupunkialueiden ennallistamiseksi, suojelemiseksi ja laajentamiseksi. Ratkaisut perustuvat olemassa oleviin politiikkoihin ja aloitteisiin ja niissä hyödynnetään Horisontti Eurooppa -ohjelman tutkimushankkeiden tuloksia, kuten luontoon perustuvia ratkaisuja, joilla maksimoidaan laadukkaiden työpaikkojen luominen, liiketoimintamahdollisuudet ja ilmastomuutoksen sietokyky;
3. tarjotaan foorumi yhteisöjen, yritysten, maanomistajien ja paikallishallintojen väliselle vuoropuhelulle ja yhteistyölle sen varmistamiseksi, että riittävä osa maa-alueista on kasvillisuuden peitossa, jotta kaikki voivat hyötyä ilmastoon, terveyteen ja ekosysteemeihin liittyvistä monista eduista.

3.3.2. Vihreä liikkuvuus

Meidän kaikkien on pystyttävä siirtymään paikasta toiseen tehokkaasti. Tämä on täysin mahdollista siten, että samalla parannetaan terveyttä ja ympäristöä. Merkittävä osa henkilökohtaisiin toimiimme liittyvistä päästöistä riippuu käytettävissä olevista liikennemuodoista ja liikkuvuusvalinnoistamme. Julkinen liikenne, pyöräily, kävely ja muut puhtaan liikkuvuuden muodot voivat tehdä kaupungeistamme puhtaampia ja luoda uusia työllistymis- ja innovointimahdollisuuksia, kun niitä tuetaan digitaalisilla ratkaisulla ja varmistetaan parempi saavutettavuus.

Tämä valtava siirtyminen kohti vihreää liikkuvuutta on jo käynnissä. Monet Euroopan **kaupungit ja niiden asukkaat toivovat turvallisempia, terveellisempiä ja halvempia liikkuvuusvaihtoehtoja**, kuten parempia pyöräteitä, ajoneuvojen yhteiskäyttöjärjestelmiä sekä vihreitä linja-autoja, aluksia ja junia. Maaseutualueilla etäisyydet ovat yleensä suurempia kuin kaupunkialueilla. Maaseudulla julkisen liikenteen vuoroja on harvemmin, ja julkinen liikenne keskittyy tiheämmin asutuille alueille. Tätä taustaa vasten ilmastopöytäkirjaloitteella edistetään innovatiivisia ratkaisuja, joissa **mitään paikkaa ei jätetä jälkeen**. Näitä ratkaisuja ovat sähköautojen yhteiskäyttö tai yhteiskäyttö, kaupunkien ja pitkän matkan pyörätiet ja kysyntään perustuva julkinen liikenne. Lisäksi otetaan huomioon naisten erityiset liikennetarpeet⁴⁷ ja vammaisten ja ikääntyneiden esteettömyysvaatimukset sekä pyritään välttämään asuinalueiden eriytymistä asettamalla julkiset liikennepalvelut kaikkien saataville.

Eurooppalaisessa ilmastopöytäkirjaloitteessa tuodaan esiin ja tuetaan monia vaihtoehtoja, joiden avulla voimme liikkua tehokkaasti, terveemmin ja vähemmän saastuttavilla tavoilla. Aloitteessa myös kannustetaan paikallis- ja alueviranomaisia käyttämään koheesiorahoitusta

⁴⁵ Maailmanlaajuisessa kaupunginjohtajien ilmastopöytäkirjassa voitaisiin vähitellen edistää yhteyksiä maailmanlaajuisiin kumppaneihin.

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/>

⁴⁷ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC117687/kjna29833enn_1.pdf

siirtymiseksi vihreämpään liikkuvuuteen. Aloitteessa voidaan luoda yhteyksiä muihin aloitteisiin, joita ovat esimerkiksi Clean Bus Platform⁴⁸, jolla autetaan kaupunkia ostamaan puhtaita linja-autoja yhdessä, CIVITAS-aloite, joka on puhtaampaa kaupunkiliikennettä ajavien kaupunkien verkosto⁴⁹, ja kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmia koskeva eurooppalainen foorumi⁵⁰, joka auttaa kaupunkia vähentämään hiilen määrää liikenteen alalla. Ilmastopoliittisen sitoumusten vaikutusta vihreään liikenteeseen voidaan vahvistaa Euroopan liikkujan viikolla⁵¹, kaupunkiliikenteen palkinnoilla, kaupunkiliikenteen tapahtumilla ja Euroopan rautateiden teemavuodella (2021).

Näiden aloitteiden yhteydessä ilmastopoliittinen aloite voi toimia **kohtauspaikkana, jossa sidosryhmät, kaupungit tai alueet sitoutuvat:**

1. ostamaan yhdessä päästöttömiä liikennevälineitä, kuten sähkö- tai vetäykäyttöisiä busseja;
2. lisäämään yhdessä turvallisten pyöriteiden pituutta ja laatua ja vähentämään samalla tieliikennekuolemia kaupungeissa;
3. omaksumaan innovatiivisia liikkuvuus- ja logistiikkaratkaisuja ja suunnittelemaan osallistavia ja kestäviä kaupunkiliikennesuunnitelmia, joihin sisältyy räätälöityjä ratkaisuyhdistelmiä päästöjen ja ilman epäpuhtauksien vähentämiseksi;
4. edistämään eri liikennemuotojen yhdistämistä, jotta matkustajilla olisi käytettävissään hiilineutraaleja matkustustapoja EU:ssa erityisesti lyhyemmällä matkoilla.

3.3.3. Vihreät rakennukset

Kotona, työpaikalla ja vapaa-aikana vietämme suuren osan ajastamme sisätiloissa: rakennuksissa, jotka on lämmitetty ja jäähdytetty fossiilisia polttoaineita käyttäen tai jotka eivät välttämättä ole hyvin eristettyjä eivätkä kestä hyvin suuria helleaaltoja tai pakkasjaksoja. Jos tarkastelemme koko suunnittelun, rakentamisen, käytön, korjaamisen ja purkamisen kattavaa elinkaarta, **rakennussektori on suurin yksittäinen energiankuluttaja EU:ssa** (40 %), suurin raaka-aineiden käyttäjä (50 %)⁵² ja siten yksi suurimmista kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttajista (36 % energiaan liittyvistä suorista ja välillisistä päästöistä). Lämpötilan nousun, jonka myötä helleaallot yleistyvät, odotetaan lisäävän rakennusten jäähdyttämisestä johtuvaa energiantarvetta lämpimien kuukausien aikana. Toimistorakennuksen jäähdyttäminen vaatii kolme kertaa enemmän energiaa kuin lämmittäminen.

⁴⁸ <https://cleanbusplatform.eu>

⁴⁹ <https://civitas.eu/> on verkosto, jonka tavoitteena on puhtaampi ja parempi liikenne Euroopassa. Siihen kuuluu yli 800 innovatiivista kaupunkiliikennetoimenpidettä ja -ratkaisua yli 80:ssä elävänä laboratoriona (Living Lab) toimivassa kokeilukaupungissa eri puolilla Eurooppaa.

⁵⁰ <https://www.eltis.org/mobility-plans/european-platform>

⁵¹ <https://mobilityweek.eu>

⁵² Kiertotalouden uusi toimintasuunnitelma puhtaampaa ja kilpailukykyisempää Eurooppaa varten, 11. maaliskuuta 2020 (COM(2020) 98 final) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098>

Jotta rakennuksistamme saataisiin ilmastoystävällisempiä, meidän on käytettävä vähähiilisiä materiaaleja, rakennettava uudet rakennukset paremmin ja kunnostettava olemassa olevia rakennuksia, koska useimmat niistä ovat käytössä vielä vuosikymmenten ajan.

Ilmastopimusaloitteella tuetaan **rakennusten kunnostamista** ⁵³ Euroopan komission Renovation Wave -aloitteen mukaisesti, jotta voidaan vähentää rakennusten kasvihuonekaasupäästöjä ja parantaa niiden kykyä kestää ilmastoon liittyvien vaarojen, kuten helleaaltojen tai tulvien, vaikutuksia. Esimerkkejä:

1. Ilmastopimusaloitteessa annetaan tietoa monista hyödyistä, joita saadaan asuntojen, sairaaloiden, koulujen, sosiaalisen asuntotuotannon ja kuntapalvelujen käytössä olevien rakennusten energia- ja materiaalitehokkuuden parantamisesta.
2. Ilmastopimusaloitteessa kannustetaan tekemään sitoumuksia, mitataan edistymistä ja helpotetaan keskusteluja toimitusketjun eri toimijoiden välillä, jotta kunnostaminen etenee. ⁵⁴ Aloitteessa kartoitetaan yhdessä kansalaisten kanssa ratkaisuja Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa ja tarkastellaan ideoita Uusi eurooppalainen Bauhaus -aloitetta varten. Kyseessä on uusi yhteinen luomisalue, jossa arkkitehdit, taiteilijat, opiskelijat, insinöörit ja suunnittelijat tekevät yhteistyötä, jotta rakennuksista tulisi resurssitehokkaampia ja kestävämpiä.
3. EU Renovation Wave -aloitteen yhteydessä ilmastopimusaloitteessa ⁵⁵ jaetaan ohjeita ja teknistä apua kaupunginjohtajille ja kansalaisille, jotka haluavat puuttua energiantuotantoon ja -käyttöön rakennuksissa ja parantaa niiden häiriönsietokykyä. Tällöin kiinnitetään erityistä huomiota kohtuuhintaisuuteen ja energiaköyhyyteen.
4. Ilmastopimusaloitteessa annetaan tietoa esimerkiksi Life-ohjelman ja Euroopan aluekehitysrahaston tarjoamasta rahoituksesta, jotta voidaan edistää kansalaisten, yhteisöjen ja alueiden ajamien kunnostustoimien toteuttamista ja auttaa erityisesti haavoittuvia yhteisöjä.

3.3.4. Vihreät taidot

Ilmastotoimet tarjoavat jo nyt työpaikkoja ja mahdollisuuksia tulevaisuutta varten. Uusiutuvan energian teollisuudessa EU:ssa on jo yli 1,5 miljoonaa työpaikkaa ⁵⁶. Kiertotalous työllistää tällä hetkellä yli 4 miljoonaa ihmistä ⁵⁷. Komissio arvioi, että vuoteen 2030 mennessä luodaan 1,2 miljoonaa uutta vihreää työpaikkaa pelkästään Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi ⁵⁸.

⁵³ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

⁵⁴ Yhdessä BUILD UP -portaalin kanssa (www.buildup.eu).

⁵⁵ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

⁵⁶ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC120302/employment_energy_status_report_2020.pdf

⁵⁷ COM(2020) 98 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098>

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=fi&pubId=8219>

Ilmastopimusaloitteessa autetaan niitä, jotka etsivät työllistymismahdollisuuksia vihreän talouden alalla, edistämällä ja tukemalla **vihreiden taitojen**⁵⁹ kehittämistä ihmisten, oppilaitosten ja viranomaisten keskuudessa sekä kannustamalla yrityksiä hyödyntämään siirtymistä vihreään talouteen ja vihreän talouden tarjoamia mahdollisuuksia. Vihreiden taitojen kehittämisohjelmien ja -aloitteiden olisi oltava yhtäläisesti kaikkien, myös vammaisten, käytettävissä.

Ilmastopimusaloitteella

1. kannustetaan ilmastoystävälliseen talouteen siirtymisen kannalta tärkeitä organisaatioita ja sektoreja osallistumaan ”Pact for Skills” -osaamissopimukseen⁶⁰, jonka tavoitteena on saada yksityiset ja julkiset sidosryhmät ryhtymään konkreettisiin toimiin, joilla pyritään täydennys- ja uudelleen kouluttamaan työikäisiä ihmisiä ja luomaan kumppanuuksia;
2. levitetään **hyviä käytäntöjä ja menestystarinoita**, joita on kerätty lukuisista eurooppalaisista aloitteista, joita ovat esimerkiksi Euroopan ammattitaitoviikko⁶¹, eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä ”Skills for Life” ja Erasmus+-ohjelmasta rahoitetut hankkeet⁶². Jäsenvaltioiden hyviin käytäntöihin kuuluu esimerkiksi se, että nuorisotakuun avulla tarjotaan vihreillä aloilla mahdollisuuksia työttömille tai työelämän ulkopuolella oleville nuorille;
3. autetaan käyttämään **uutta Euroopan sosiaalirahasto plussaa** vuosiksi 2021–2027 ja elpymis- ja palautumistukivälineitä, joiden avulla mahdollistetaan miljoonien ihmisten kouluttaminen vihreitä työpaikkoja varten, vihreä elpyminen ja vuonna 2021 käynnistettävä, innovoinnin tukemiseen tarkoitettu alusta. Erasmus+-ohjelma 2021–2027 tarjoaa koulutus- ja nuorisoalan organisaatioille mahdollisuuksia kehittää tulevaisuuteen suuntautuvia taitoja sekä kumppanuushankkeita, joissa ne voivat tehdä yhteistyötä ympäristöön ja ilmastoon liittyvien taitojen ja osaamisen alalla;
4. kannustetaan sidosryhmiä, paikallisviranomaisia ja yhteisöjä hyödyntämään täysimääräisesti **oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia**⁶³, jotta voidaan edistää työntekijöiden ja työnhakijoiden uudelleen koulutusta ja aktiivista osallisuutta sekä uusia paikallisia työllistymismahdollisuuksia kohdealueilla;
5. autetaan korkea-asteen oppilaitoksia hyödyntämään käytettävissä olevaa tukea, kun ne kehittävät ja käyttävät opetuksessa ohjelmia elinkaaren aikaisista ympäristö- ja

⁵⁹ Työmarkkinoiden vihreiden ydintaitojen kehittäminen koulutuksen ohjaamiseksi koko taloudessa – <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>. Euroopan sosiaalirahasto plussasta tuetaan viiden miljoonan ihmisen täydennys- ja uudelleen koulutusta vihreitä työpaikkoja ja vihreää taloutta varten <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=en>

⁶⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en>

⁶¹ Euroopan ammattitaitoviikko https://ec.europa.eu/social/vocational-skills-week/european-vocational-skills-week-2017_en
Eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147>;

⁶² Erasmus+ -hankeportaali <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>; Eurooppalaiset korkeakoulut https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_en

⁶³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism_en

ilmastovaikutuksista ja -jalanjäljistä, sekä joustavia koulutusmuotoja, mukaan lukien ympäristön kestävyyttä koskevat lyhyet kurssit⁶⁴.

4. Osallistu sinäkin

Eurooppalaisessa ilmastopuolustusaloitteessa tuodaan esiin ilmastoa ja ekologista kriisiä jo torjuvien toimijoiden ponnistelut ja vahvistetaan niitä sekä kannustetaan muita liittymään tähän toimintaan. Aloitteella autetaan Eurooppaa hillitsemään päästöjään ja mukauttamaan taloutensa luontoon. Tätä varten tarvitsemme kaikkia.

Kehotamme **paikallisia, alueellisia ja kansallisia viranomaisia** organisoimaan säännöllisiä asukaskokouksia ilmastosta ja ympäristöstä, laatimaan strategioita oikeudenmukaista siirtymää varten, lisäämään investointeja yhteisöjensä suojelemiseen ilmastosta vaikutuksilta ja tarkastelemaan monia hyötyjä, joita päästöjen vähentämisestä saadaan paikallisesti ilman laadun, puhtaan liikkuvuuden ja kohtuuhintaisen energian suhteen.

Toivomme, että **yksityinen sektori, yritykset ja rahoitusala** menestyvät hyvin toimimalla oikein. Tämä tarkoittaa kestävyiden asettamista niiden strategian ja toiminnan keskiöön, keskittymistä pitkän aikavälin hyötyihin vain harvoin kohdistuvien lyhyen aikavälin hyötyjen sijaan, hallitusten auttamista sen varmistamisessa, että markkinat tarjoavat taloudellisia kannustimia ympäristölle ja ilmastolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi sekä ja niiden innovatiivisen voiman valjastamista ratkaisujen kehittämiseksi maailmanlaajuisia haasteita varten.

Kehotamme **kansalaisyhteiskuntaa**, myös ruohonjuuritason organisaatioita, käyttämään edelleen vaikutusvaltaansa, jotta voidaan torjua ilmastomuutoksen kieltämistä ja toimien viivästyttämistä energisten, osallistavien ja myönteisten toimien avulla, sekä vauhdittamaan sosiaalista innovointia, jotta voidaan edistää koko maanosan laajuista siirtymistä kohti ilmastoneutraalia ja kestävä Eurooppaa.

Kehotamme **työmarkkinaosapuolia** kehittämään yhteisiä strategioita, joilla edistetään oikeudenmukaista siirtymää ilmastoneutraaliuteen, sekä säilyttämään ja luomaan työpaikkoja muutosvaiheessa olevilla aloilla ja alueilla erityisesti edistämällä uudelleen- ja jatkokoulutusmahdollisuuksia tulevaisuuden uusia vihreitä, laadukkaita ja pitkäaikaisia työpaikkoja varten.

Kehotamme **kouluja, tiedemaailmaa ja oppilaitoksia** edistämään ilmasto- ja ympäristöosaamista ja ottamaan tieteellisen tietämyksen ja ilmastokriisin kiireellisuuden huomioon jokapäiväisessä arjessa, poliittisessa päätöksenteossa ja taloudessa.

Kehotamme **nuoria** käyttämään ilmastopuolustusta koko yhteiskunnan systemisen ja sukupolvien välisen muutoksen edistämiseen.

⁶⁴ Esim. <https://microcredentials.eu>

Kehotamme **kansalaisia** etsimään ja hyväksymään monia parannuksia, joita ilmastoystävälliset valinnat ja tottumukset voivat tuoda sekä heidän elämäänsä ja yhteisöihinsä että ilmastolle.

Ilmastopimusaloite on nyt avoin ideoille, lähettiläille ja kiinnostuksenilmaisuille sitoumusten tekemiseksi. Jos haluat saada lisätietoa ilmastopimusaloitteesta tai osallistua siihen, voit tutustua sen verkkosivustoon⁶⁵, viestiä sosiaalisessa mediassa, tehdä tiedusteluja jäsenvaltioissa sijaitsevien komission edustustojen kautta tai lähestyä ilmastopimusaloitteen lähettiläitä.

Komissio toivottaa kaikki tervetulleiksi matkalle kohti parempaa ja vihreämpää Eurooppaa. Rakennamme tietä eteenpäin yhdessä, kun edistymme kohti yhteistä päämäärää. Kuka tahansa voi ryhtyä toimiin. Jokainen voi antaa panoksensa. **Mikään toimi ei ole niin pieni, ettei sillä olisi merkitystä.**

⁶⁵ <https://europa.eu/climate-pact>